

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Avsnitt 1: Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma

· **1.1 Produktidentifikator**

· **Handelsnavn: Xantopren function hardener 1**

· **1.2 Relevante, identifiserte anvendelser av stoffet eller stoffblandingen, samt anvendelser som frarådes**

Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

· **Bruk av stoffet/ tilberedning** aktivator for tannstøpningsmateriale

· **1.3 Enkeltopplysninger om foretaket som leverer sikkerhetsdatabladet**

· **Produsent/leverandør:**

Kulzer GmbH

Leipziger Straße 2, 63450 Hanau (Germany)

Tel.: +49 (0)800 4372522

· **Avdeling for nærmere informasjoner:** E-Mail: msds@kulzer-dental.com

· **1.4 Nødnummer:** Emergency CONTACT (24-Hour-Number): +49 (0)6132-84463

Avsnitt 2: Viktigste faremomenter

· **2.1 Klassifisering av stoff eller stoffblanding**

· **Klassifisering i henhold til EC-forskrift nr.1272/2008**

Flam. Liq. 3 H226 Brannfarlig væske og damp.

Skin Irrit. 2 H315 Irriterer huden.

Eye Irrit. 2 H319 Gir alvorlig øyeirritasjon.

STOT SE 3 H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

STOT RE 2 H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.

Aquatic Acute 1 H400 Meget giftig for liv i vann.

Aquatic Chronic 1 H410 Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

· **2.2 Etikettelementer**

· **Merking iht. bestemmelse (EC) Nr. 1272/2008**

Produktet er klassifisert og merket i henhold til CLP-forordningen.

· **Farepiktogrammer**

GHS02 GHS07 GHS08 GHS09

· **Varselord** Advarsel

· **Farebestemmende komponenter ved etikettering:**

dibutyltin dilaurate

tetraetylsilikat

· **Faresetninger**

H226 Brannfarlig væske og damp.

H315 Irriterer huden.

H319 Gir alvorlig øyeirritasjon.

H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.

H410 Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

(fortsatt på side 2)

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Xantopren function hardener 1

(fortsatt fra side 1)

- **Sikkerhetssetninger**
- P210 Holdes borte fra varme, varme overflater, gnister, åpen flamme og andre antenningskilder. Røyking forbudt.
- P241 Bruk elektrisk materiell/ventilasjonsmateriell/belysningsmateriell som er eksplosjonssikkert.
- P260 Ikke innånd støv/røyk/gass/tåke/damp/aerosoler.
- P303+P361+P353 VED HUDKONTAKT (eller håret): Tilsølte klær må fjernes straks. Skyll/dusj huden med vann.
- P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen.
- P405 Oppbevares innelåst.
- **2.3 Andre farer -**
- **Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**
- **PBT:** Ikke brukbar.
- **vPvB:** Ikke brukbar.

Avsnitt 3: Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering

- **3.2 Kjemisk karakterisering: Blandinger**
- **Beskrivelse:** Aktivator til bruk med kondensasjonsforbindende avstøpningsmasser på silikonbasis

· **Farlige innholdsstoffer:**

CAS: 78-10-4 EINECS: 201-083-8 Registreringsnummer: 01-2119496195-28-0003	tetraetylsilikat Flam. Liq. 3, H226; Acute Tox. 4, H332; Eye Irrit. 2, H319; STOT SE 3, H335	25-50%
CAS: 77-58-7 EINECS: 201-039-8	dibutyltin difaurate STOT RE 2, H373; Aquatic Acute 1, H400; Aquatic Chronic 1, H410; Skin Irrit. 2, H315; Eye Irrit. 2, H319	25-50%

- **Ytterligere informasjon:**
Teksten til de fareangivelsene som er inkludert her, kan konsulteres i kapittel 16.

Avsnitt 4: Førstehjelpstiltak

- **4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak**
- **Generelle informasjon:**
Forgiftningssymptomer kan også oppstå etter mange timer. Personer må derfor ha legetilsyn i minst 48 timer etter en ulykke.
- **etter innånding:** Frisklufttilførsel, ved besvær oppsøkes lege.
- **etter hudkontakt:** Ved fortsatt hudirritasjon tilkalles lege.
- **etter øyekontakt:**
Skyll øynene med åpne øyenlokk i flere minutter under rennende vann. Ved fortsatt besvær tilkall lege.
- **etter svelging:**
Skyll munnen og drikk rikelig med vann.
Søk lege straks.
Ved fortsatt besvær må lege konsulteres.
- **4.2 De viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

(fortsatt på side 3)

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykddato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Xantopren function hardener 1

- **4.3 Indikasjon på omgående medisinsk hjelp eller påkrevet spesialbehandling**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

(fortsatt fra side 2)

Avsnitt 5: Tiltak ved brannslukning

- **5.1 Slokkemiddel**
 - **Egnede slukningsmidler:** CO₂, sand, slukningspulver. Bruk ikke vann.
 - **Av sikkerhetsgrunner ikke egnede slukningsmidler:**
Vann.
Vann i full stråle.
- **5.2 Spesielle farer som oppstår pga. substanser eller blandinger**
Kan danne eksplosive gass-luft-blandinger.
Ved opphetning og i tilfelle av brann er dannelse av giftige gasser mulig.
- **5.3 Informasjon vedr. brannbekjempelse**
 - **Spesielt verneutstyr:** Ta på egnet åndedrettsbeskyttelse.
 - **Ytterligere informasjoner -**

Avsnitt 6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

- **6.1 Personlige vernetiltak, verneutstyr og prosedyrer ved nødsituasjoner**
Ta på beskyttelsesdrakt. Hold ubeskyttede personer borte.
- **6.2 Miljøverntiltak:**
La ikke produktet komme ned i kloakk/overflatevann/grunnvann.
Ikke la produktet komme ned i mark/jordsmonn.
- **6.3 Metoder og materiale for oppsamling og opprensing:**
Tas opp med væskebindende materialer (universalbinder, kiseljord, papirtørkle ved små mengder)
Bortskaff kontaminert materiale som avfall i.h.t. punkt 13.
Skiyll ikke bort med vann eller med vannholdige rengjøringsmidler.
- **6.4 Henvisning til andre avsnitt**
Informasjoner om personlig beskyttelsesutstyr, se kapittel 8.
-

Avsnitt 7: Håndtering og oppbevaring

- **7.1 Forholdsregler for sikker håndtering**
Hold beholderne tett tilsluttet.
Sørg for god ventilasjon/avsugning på arbeidsplassen.
 - **Henvisninger om brann- og eksplosjonsvern:**
Bruk av åpen ild forbudt - røyking forbudt.
Gjør tiltak mot elektrostatisk oppladning.
- **7.2 Vilkår for sikker lagring, inkl. eventuelle inkompatibiliteter**
 - **Lagring:**
 - **Krav til lagerrom og beholdere:** Ingen spesielle krav.
 - **Informasjoner om felles lagring:** ikke nødvendig
 - **Ytterligere informasjoner om lagervilkårene:** ingen

(fortsatt på side 4)

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Xantopren function hardener 1

· **7.3 Spesiell sluttbruk** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

(fortsatt fra side 3)

Avsnitt 8: Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

· **Ytterligere informasjon om utforming av tekniske anlegg:**
Ingen ytterligere informasjon, se punkt 7.

· **8.1 Kontrollparametere**

· **Komponenter med grenseverdier for arbeidsplass som må overholdes:**

78-10-4 tetraetylsilikat

AA () 85 mg/m³, 10 ppm

· **DNEL-verdier**

78-10-4 tetraetylsilikat

Dermal	worker industr., acute, syst.	12,1 mg/Kg/d (human)
	worker industr., l.te., syst.	12,1 mg/Kg/d (human)
	ge.pop., acu., syst.	8,4 mg/Kg/d (human)
	ge.pop., l.te, syst.	8,4 mg/Kg/d (human)
Inhalativ	worker industr., acute, syst.	85 mg/m ³ (human)
	worker industr., l.te., syst.	85 mg/m ³ (human)
	ge.pop., l.te, syst.	25 mg/m ³ (human)

· **PNEC-verdier**

78-10-4 tetraetylsilikat

freshwater	0,192 mg/l (aqua)
marine water	0,0192 mg/l (aqua)
interm. wat. release	10 mg/l (aqua)
sedim., dw, fre.wat.	0,18 mg/Kg (sediment)
soil,dw	0,05 mg/Kg (soil)

· **Ytterligere informasjon:** Basis: listene som var gyldige ved oppstillingen.

· **8.2 Begrensning og kontroll av eksponering**

· **Personlig verneutstyr:**

· **Generelle verne- og hygienetiltak:**

Holdes adskilt fra næringsmidler, drikkevarer og fôrstoffer.

Fjern omgående forurensede, gjennomvætede klær.

Vask hendene før arbeidspausen og ved arbeidets slutt.

Unngå berøring med øyne og hud.

· **Åndedrettsvern:** Ikke nødvendig.

· **Håndvern:**

Hanskematerialet må være ugjennomtrengelig og bestandig overfor produktet /stoffet /blandingen.

Hanskematerialet velges under hensyntagen til holdbarhetstid, gjennomtrengelighet og degradering.

Hansker / motstandsdyktig mot løsningsmidler.

Man må alltid teste beskyttelseshanskene før bruken for å finne ut om de er i orden.

anbefales

· **hanskemateriale**

Valget av egnet hanske er ikke bare avhengig av materiale, men også av andre kvalitetskjennetegn og er forskjellig fra produsent til produsent. Da produktet representerer en

(fortsatt på side 5)

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Xantopren function hardener 1

(fortsatt fra side 4)
sammensetning av flere stoffer, kan holdbarheten av hanskematerialet ikke forhåndsberegnes, og denne må testes før bruk.

· **gjennomtrengingstid for hanskemateriale**

Den nøyaktige holdbarhetstiden må bringes på det rene hos hanskeprodusenten og overholdes.

· **For kontakt på høyst 15 minutter sammenhengende er hansker av følgende materialer egnet:**

Butylkautsjuk

Nitrilkautsjuk

· **Øyevern:** Vernebrille.

· **Kroppsværn:** Lett beskyttelsesdrakt.

Avsnitt 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

· **9.1 Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper**

· **alminnelige opplysninger**

· **Utseende:**

· **Form:**

flytende

· **Farge:**

lyserød

· **Lukt:**

aromatisk

· **Lukterskel:**

Ikke bestemt.

· **pH-verdi:**

Ikke bestemt.

· **Tilstandsendring**

· **Smeltepunkt/smelteområde:**

ikke bestemt

· **Kokepunkt/kokeområde:**

170 °C

· **Flammepunkt:**

36 °C

· **Antennelighet (fast, gassformet):**

Ikke brukbar.

· **Antennelsestemperatur:**

265 °C

· **Spaltningstemperatur:**

Ikke bestemt.

· **Selvantennelighet:**

Produktet er ikke selvantennelig.

· **Eksplisjonsfare:**

Produktet er ikke eksplisjonsfarlig. Dannelse av eksplisjonsfarlige damp-/luftblandinger er dog mulig.

· **Eksplisjionsgrenser:**

· **nedre:**

Ikke bestemt.

· **øvre**

Ikke bestemt.

· **Damptrykk ved 20 °C:**

10 hPa

· **Tetthet ved 20 °C:**

0,974 g/cm³

· **relativt tetthet**

Ikke bestemt.

· **damptetthet**

Ikke bestemt.

· **fordampningshastighet**

Ikke bestemt.

· **Løslighet i / blandbarhet med**

· **Vann:**

ikke, hhv. lite blandbar

(fortsatt på side 6)

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Xantopren function hardener 1

(fortsatt fra side 5)

· **Fordelingskoeffisient (n-oktanol/vann):** Ikke bestemt.

· **Viskositet:**

· **dynamisk:** Ikke bestemt.

· **kinematisk:** Ikke bestemt.

· **Løsningsmiddelandel:**

· **VOC EU** g/l

· **9.2 Annen informasjon** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

Avsnitt 10: Stabilitet og reaktivitet

- **10.1 Reaktivitet** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **10.3 Mulighet for farlige reaksjoner** Det kjennes ingen farlige reaksjoner.
- **10.4 Forhold som bør unngås** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **10.5 Inkompatible materialer:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **10.6 Farlige nedbrytningsprodukter:** -
 - **Ytterligere informasjoner:** -

Avsnitt 11: Opplysninger om helsefare

- **11.1 Informasjon om toksikologiske virkninger**
 - **Akutt giftighet** Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

· **Klassifiseringsrelevante LD/LC50-verdier:**

Oral	LD50	(rat)
------	------	-------

78-10-4 tetraetylsilikat

Oral	LD50	6270 mg/kg (rat)
------	------	------------------

Dermal	LD50	5878 mg/kg (can)
--------	------	------------------

- **Primær irritasjonsvirkning:**
 - **Hudetsing/hudirritasjon**
Irriterer huden.
 - **Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon**
Gir alvorlig øyeirritasjon.
- **Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt**
Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
- **Informasjon om følgende grupper med potensielle virkninger:**
 - **CMR-virkninger (kreftfremkallende virkninger, arvestoffskadelige og reproduksjonsskadelige virkninger)**
 - **Skader på arvestoffet i kjønnseller**
Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
 - **Kreftframkallende egenskap**
Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
 - **Reproduksjonstoksisitet** Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
 - **STOT – enkelteksponering**
Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
 - **STOT – gjentatt eksponering**
Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.

(fortsatt på side 7)

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Xantopren function hardener 1

· **Aspirasjonsfare** Basert på tilgjengelige data, klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

(fortsatt fra side 6)

Avsnitt 12: Miljøopplysninger

· **12.1 Giftighet**

· **Akvatisk toksisitet:**

78-10-4 tetraetylsilikat

EC50/48h >844 mg/l (daphnia)

· **12.2 Persistens og nedbrytbarhet** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

· **12.3 Bioakkumulasjonspotensial** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

· **12.4 Mobilitet i jord** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

· **Ytterligere økologiske informasjoner:**

· **Generelle informasjoner:**

Ikke la stoffet komme ned i grunnvannet, i vassdrag eller i kloakker.

Fare for drikkevann allerede ved utstrømning av små mengder i marken.

· **12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**

· **PBT:** Ikke brukbar.

· **vPvB:** Ikke brukbar.

· **12.6 Andre skadelige virkninger** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

Avsnitt 13: Fjerning av kjemikalieavfall

· **13.1 Metoder for avfallsbehandling**

· **Anbefaling:** Må ikke bortskaffes sammen med husholdningsavfall. Må ikke komme ned i kloakk.

· **Europeiske avfallslisten**

18 01 06 kjemikalier som består av eller inneholder farlige stoffer

· **Ikke rengjort emballasje**

· **Anbefaling:** Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.

Avsnitt 14: Opplysninger om transport

· **14.1 UN-nummer:**

· **ADR, IMDG, IATA**

UN1993

· **14.2 Korrekt UN-forsendelsesbetegnelse**

· **ADR**

1993 BRANNFARLIG VÆSKE N.O.S., Spesielle bestemmelser 640E (TETRAETHYLSILIKAT, dibutyltin dilaurate)

· **IMDG**

FLAMMABLE LIQUID, N.O.S. (TETRAETHYL SILICATE, dibutyltin dilaurate), MARINE POLLUTANT

· **IATA**

FLAMMABLE LIQUID, N.O.S. (TETRAETHYL SILICATE, dibutyltin dilaurate)

(fortsatt på side 8)

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Xantopren function hardener 1

(fortsatt fra side 7)

· **14.3 transport fareklasser**

· **ADR**

· **klasse**
· **Fareseddel**

3 (F1) Brannfarlige væsker
3

· **IMDG**

· **Class**
· **Label**

3 Brannfarlige væsker
3

· **IATA**

· **Class**
· **Label**

3 Brannfarlige væsker
3

· **14.4 Emballasjegruppe:**

· **ADR, IMDG, IATA**

III

· **14.5 Miljøfarer:**

· **Marine pollutant:**

Ja
Symbol (fisk og treet)
Symbol (fisk og treet)

· **Spesielle merking (ADR):**

· **14.6 Særskilte forholdsregler for bruker**

· **Kemler-tall:**

Advarsel: Brannfarlige væsker
30

· **14.7 Transport i bulk iht. annekset II til MARPOL 73/78 og til IBC-koden**

Ikke brukbar.

· **Transport/ytterligere informasjoner:**

-

· **ADR**

· **Begrenset mengde (LQ)**
· **Transportkategori**
· **Tunnel restriksjonskode**

5L
3
D/E

· **UN "Model Regulation":**

UN1993, BRANNFARLIG VÆSKE N.O.S., 3, III

(fortsatt på side 9)

**Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) nr. 1907/2006, Artikkel 31**

Trykkdato: 03.06.2017

Versjon 3

revidert den: 03.06.2017

Handelsnavn: Xantopren function hardener 1

(fortsatt fra side 8)

Avsnitt 15: Opplysninger om lover og forskrifter

- **15.2 Kjemisk sikkerhetsvurdering:** En kjemisk sikkerhetsvurdering er ikke utført.

Avsnitt 16: Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

Opplysningene er basert på våre kunnskaper pr. idag, de kan ikke oppfattes som garanti for produkttegenskaper og er heller ikke grunnlag for et kontraktmessig rettsforhold.

· **Relevante satser**

H226 Brannfarlig væske og damp.

H315 Irriterer huden.

H319 Gir alvorlig øyeirritasjon.

H332 Farlig ved innånding.

H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.

H400 Meget giftig for liv i vann.

H410 Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

· **Forkortelser og akronymer:**

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)

IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods

IATA: International Air Transport Association

GHS: Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals

EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances

ELINCS: European List of Notified Chemical Substances

CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)

VOCV: Lenkungsabgabe auf flüchtigen organischen Verbindungen, Schweiz (Swiss Ordinance on volatile organic compounds)

DNEL: Derived No-Effect Level (REACH)

PNEC: Predicted No-Effect Concentration (REACH)

LC50: Lethal concentration, 50 percent

LD50: Lethal dose, 50 percent

PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic

vPvB: very Persistent and very Bioaccumulative

Flam. Liq. 3: Flammable liquids – Category 3

Acute Tox. 4: Acute toxicity – Category 4

Skin Irrit. 2: Skin corrosion/irritation – Category 2

Eye Irrit. 2: Serious eye damage/eye irritation – Category 2

STOT SE 3: Specific target organ toxicity (single exposure) – Category 3

STOT RE 2: Specific target organ toxicity (repeated exposure) – Category 2

Aquatic Acute 1: Hazardous to the aquatic environment - acute aquatic hazard – Category 1

Aquatic Chronic 1: Hazardous to the aquatic environment - long-term aquatic hazard – Category 1

- * **Data forandret i forhold til forrige versjon**